

БӨЛІМ: БИЗНЕС

Автор: Тастанбек Камила / Инфляция динамикасы: Қазіргі экономикадағы өзгерістер мен ықтимал салдарлар

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.11.2024

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/170603/>

Инфляция – экономикалық жүйенің тұрақтылығын сипаттайтын маңызды көрсеткіш. Ол тауарлар мен қызметтердің бағасының ұзақ мерзімді өсуін білдіреді және әр елдің экономикасына түрлі әсер етеді. Соңғы жылдары инфляция әлемдік деңгейде назар аудартып, қаржы нарықтары мен халықтың әл-ауқатына ықпал ететін маңызды факторға айналды.

Инфляцияның себептері әр кезеңде әртүрлі болды. XX ғасырдың ортасында инфляция соғыстар мен ресурстар тапшылығынан туындаса, XXI ғасырдың алғашқы онжылдығында оны жаһандық экономикалық өзгерістер, мұнай бағасының құбылуы және өндірістік шығындар өсімі қозғады. Соңғы уақытта COVID-19 пандемиясы мен геосаяси дағдарыстар инфляцияның жаңа толқындарын туындатты. 2020-2023 жылдар аралығында инфляцияны күшейткен негізгі факторлар: **1) Жеткізу тізбегіндегі үзілістер:** Пандемия кезінде өндіріс пен логистиканың бұзылуы әлем бойынша бағаның өсуіне әкелді. **2) Ақша массасының көбеюі:** Экономиканы қолдау үшін мемлекеттердің ақша-несие саясатын жұмсарту инфляцияның жеделдеуіне ықпал етті. **3) Энергия тасымалдаушылар бағасының өсуі:** Мұнай, газ және электр энергиясының бағасы экономиканың барлық салаларында шығындарды арттырды.

Бүгінгі таңда инфляция деңгейі елдер арасында әртүрлі, бірақ оның әсері барлық экономика секторында байқалады. АҚШ пен Еуропадағы инфляция деңгейі бірнеше жылдық максимумдарға жетті. Қаржылық реттеушілер пайыздық мөлшерлемелерді көтеру арқылы оны бақылауда ұстауға тырысуда. Ұлттық статистика бюросының мәліметінше, Қазақстанда инфляция деңгейі 2024 жылы шамамен **11-12%** төңірегінде сақталды. Негізгі өсім азық-түлік өнімдері мен тұрғын үй-коммуналдық қызметтер секторында байқалады. 2024 жылғы қыркүйекте Қазақстан Республикасындағы инфляция баяулап, жылдық көрсеткіш 8,3%-ды құрады (2024 жылғы тамызда – 8,4%), ал айлық инфляция 0,4%-ға тең болды (алдыңғы айда – 0,6%). Ақылы қызметтердің бағасы жыл ішінде 13,6%-ға өсті (2024 жылғы тамызда – 13,6%), азық-түлік емес тауарлар –

7,6%-ға (тамызда – 7,7%), азық-түлік тауарлары – 5,1%-ға (тамызда – 5,5%).

Инфляция – экономиканың дамуының табиғи бөлігі, бірақ оның бақылаусыз өсуі қауіпті салдарға әкелуі мүмкін. Қазіргі уақытта инфляциямен күрес шаралары жаһандық және ұлттық деңгейде қарқынды жүргізілуде. Қазақстан үшін басты міндет – бағаның тұрақтылығын қамтамасыз ету және халықтың әл-ауқатын қорғау. Экономикалық тұрақтылықты сақтау үшін нақты әрі ұзақ мерзімді саясат қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. <https://nationalbank.kz/>
2. <https://stat.gov.kz/>
3. <https://kapital.kz/>

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.